

Урок – свято
для 3 класу
**«Мова наша
солов'їна»**

*Підготувала:
вчитель початкових класів
ЗЗОШ №55
Дьяченко Анна Вікторівна*

2014 р.

Тема: Мова наша солов'їна.

Мета: Ознайомити учнів та їх батьків з виникненням писемності; показати красу і багатство мови за допомогою народної творчості, творів письменників та поетів, викликати бажання вивчати рідну мову, сприяти усвідомленню значення рідної мови, бажанню берегти свою національну культуру. Сприяти розширенню словникового запасу школярів, розвитку мовленнєвих та творчих здібностей. Розвивати почуття національної гідності. Виховувати любов до національних традицій, народної мудрості, до краси і гармонії рідного слова. Виховувати прагнення передати нащадкам наш скарб — українську мову.

Хід свята:

Вчитель. Доброго дня вам, шановні гості! Вітаємо вас на святі рідної мови! Свято української писемності та мови відзначається щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора-Літописця. Це одне з наймолодших державних свят. Його запроваджено 1997 року за ініціативою Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка.

Кожна епоха дарує людству нові винаходи і відкриття. Але найбільшим винаходом людства було письмо. Писемні знаки дали можливість людям зберегти знання. Рідна мова – це мова, яка першою засвоюється дитиною і залишається зрозумілою на все життя. Рідною прийнято вважати мову нації, мову предків, яка пов'язує людину з її народом, з попередніми поколіннями, їхніми духовними надбаннями.

Виходить мова:

Я – наука не проста, хоча і цікава
В королівстві живу я слова і забави
Я в свою майстерню мовну,
Доки ви зі мною,
Мовних скарбів пребагато
Візьмете з собою.
В подорож усіх вас кличу,
До складних завдань,
Тож не зрадьте, любі діти,
Моїх сподівань.
То нарешті здогадались, хто я?
Звать мене звичайно...

Діти. Українська мова.

Вчитель. Рідна мова в рідній школі...
Що бринить нам чарівніш?
Що нам ближче і миліш?
Рідна мова. Рідна мова, -
Скаже кожен з нас.

Дитина 1 Тож починаєм наше свято.
У рідній мові слів багато,
Вона чарівна, пелюсткова
І мелодійна, й пречудова.

Дитина 2 І рідну мову треба знати,
Вона ж для нас як рідна мати.
Вивчаймо ж мову з юних літ,
Щоб українцями йти в світ.

Дитина 3 Мова-це історія народу.

В ній відбито все його життя:
наший склад і звичаї, і побут
з давнини й до нашого буття.

Дитина 4 Довго ти пригнічувалась, мово,
Промайнув тернистий довгий шлях,
доки стала мовою народів,
що звучить з любов'ю на вустах.

Дитина 5 Мово моя рідна материнська!
Ти співуча, ніжна і близька.
Хай же дух незгасний український
у житті нас завжди зігрива.

Дитина 6 Яка ж багата рідна мова!
Увесь чарівний світ у ній!
Вона барвиста і чудова
І кривдити її не смій!

Дитина 7 Вона про все тобі розкаже,
Чарівних слів тебе навчить,
Усе розкриє і покаже,
Як правильно у світі жить.

Дитина 8 В ній стільки слів, що й не збагнути!
І приказок, і порівнянь.
А мову знаючи, здобути
Ти можеш просто безліч знань!

Дитина 9 Тож мову вчи і прислухайся
До того, як вона звучить.
І розмовляти так старайся,
Щоб всім її хотілось вчить!

Дитина 10 Вона ж у нас така багата,
Така чарівна, як весна!
І нею можна все сказати.
І найрідніша нам вона!

Дитина 11 Мова — краса спілкування,
Мова — як сонце ясне,
Мова — то предків надбання,
Мова — багатство моє.

Дитина12 Мова — то чиста криниця,
Де б'є, мов сльоза, джерело,
Мова — це наша світлиця,
Вона як добірне зерно.

Дитина13 Мова — державна перлина,
Нею завжди дорожить:
Без мови немає країни —
Мову, як матір, любіть!

Пісня «Українська мова»

Українська мова,
Мова барвінкова,
В лузі запашнім квітка польова.
Поруч ти зі мною,
Чаруєш красою,
У серцях гарячих ти жива.

Мово пустотлива,
Дзвінка і грайлива,
Мелодійна, легка, сонячна й проста.
Веселково-ніжна,
І морозно-сніжна —
Ти лікуєш серце і уста.

Приспів:

Мово лебедина,
Ти одна-єдина,
Ти як соловейка пісня у гаю.
Мово калинова,
Дивна, загадкова,
Рідну свою мову я люблю.

Українська мова
Лагідна, святкова,
Й будеш ти з народом завжди навіки!
Тож шануймо мову,
Бережімо мову,
Що дали навіки нам батьки!

Мова. Шановні діти і гості, щоб ваше свято було цікавим, я принесла вам кошик із чарівними квітами-завданнями, які необхідно виконати на зупинках вашої подорожі. А мені час відправлятися в своє королівство.

Вчитель. Отже, ми відправляємося з вами у подорож за новими знаннями. Але зверніть увагу, що трапилось із кошиком, серед квітів повно бур'янів. Вони не дадуть нам змоги дібратися до завдань.

Стає частенько наші діти
Не вміють чисто говорити.
Вживають суржики-слова,

І слів тих повна голова.
Вони вставляють їх в розмову,
Свою засмічуючи мову.

Виправте помилки, від яких проросли бур'яни.

Як правильно сказати: Більшу половину яблука я віддала братові.

Учень: Більше, ніж половину яблука, я віддала братові.

Вчитель: Ми зрозуміли друг друга.

Учень: Ми зрозуміли один одного.

Вчитель: Дитяча площадка.

Учень: Дитячий майданчик.

Вчитель: Нашій вчительці подарували самі кращі квіти.

Учень 1: Нашій вчительці подарували найкращі квіти.

1 зупинка «Склади слово»

На+шка-к=

м+о+два-д=

ба+гра+ста-р=

мге+лоу+дій-гу+на=

на-на+і=

кра+и-а+лар+та-р=

уд+сімо-до=

неа+мі-еі=

во+нас-с=

зі+ро-і+зу+мін+ла-н=

сне-н+ром+цю-ом=

кто+же-те+нов+го-в=

ук+мора+їс-мос+ниця-и=

му+ши-уш+ла=

лю+бін+тьа-на=

се+вол+ю -ел=

різ+до-зо+ну =

мро+вуі-рі-

бар+ві+на+кор+ву-ар=

каз+оли+но-зо+ву=

Наша мова багата, Мелодійна і крилата.

Усім нам вона зрозуміла, Серцю кожного українця мила.

Любіть свою рідну мову, Барвінкову, калинову!

2 зупинка «Склади речення»

Із слів складаються речення. А чи вмієте ви складати речення з і слів?

Виходять декілька дітей з написами слів на спинах, інші намагаються скласти речення.

Нашу, любимо, Україну, ми.

Українкою, пишаюся, і тим звуся, іменем.

3 зупинка «Відгадай-ка» відгадай розділовий знак

Що, скажіть мені діти, на письмі допомагає встановити межі речень? (розділові знаки)

1. Серед знаків у пошані
Ця маленька, кругла пані.
В кінці речення живе,
Після неї нове йде.
2. Речення ми дописали,
Та неначе обірвали,
Бо вкінці стоять трійнята –
Знаки схожі на зернята.
3. До крапки хвостик причепили
І речення так розділили.
Друзям, родичам, сім'ї...
Між ними ставимо її.
4. Що? Коли? Навіщо? Як?
Розпитає у нас знак.
Адже любить усе знати,
Не боїться запитати!
5. Рівно речення в рядочок,
А вкінці стоїть кілочок.
Дуже емоційний знак!
Ніби вигук слова „Так!”.
6. Назву книги написати
Чи когось процитувати
Допоможе нам цей знак,
Не за щось, а просто так!
7. Хоч і вигляд rischi має,
Він слова не віднімає.
Ділить речення надвоє,
А буває і натроє.

4 зупинка «Відпочинок»

Вчитель. Я впевнена, що нам з вами потрібно докласти всіх зусиль, щоб позбутися звички говорити «по-простому». Говорити слід правильно, щоб бути розумними, щирими, добрими людьми, а не такими, як герої цієї гуморески П. Глазового.

Я пропоную відпочити і послухати.

КУХЛИК

Дід приїхав із села, ходить по столиці.
Має гроші — не мина жодної крамниці.
Попросив він:
— Покажіть кухлик той, що з краю. —
Продавщиця:
— Что? Чево? Я не понимаю.
— Кухлик, люба, покажіть, той, що збоку смужка.
— Да какой же кухлік здесь, если это кружка. —
Дід у руки кухлик взяв і нахмурих брови:
— На Вкраїні живете й не знаєте мови. —
Продавщиця теж була гостра та бідова.
— У меня есть свой язык, ні к чему мне мова. —
І сказав їй мудрий дід:
— Цим пишатися не слід,
Бо якраз така біда в моєї корови:
Має, бідна, языка і не знає мови.

Йде синок до школи вперше.

Пита батька мати:

- Якій мові ми синочка

Будемо навчати -

Українській чи російській?

Обидві ж хороші.

- Хай вивчає ту, якою

Печатають гроші.

5 зупинка «Розгадай ребуси»

40 А	(Сорока)
З БУНА	(Трибуна)
ПІ 2 Л	(Підвал)
10'''НА	(Десна)
9'''НО 100	(Дев'яносто)

6 зупинка «Знайди пару»

Вчитель. Пропоную спочатку згадати прислів'я про мову. (Діти називають по черзі прислів'я)

1. Не кидай слова на вітер.
2. Давши слово – держись, не давши слово - кріпись.
3. Птицю пізнати по пір'ю, а людину - по мові.
4. У кого рідна мова, в того й душа здорова.

5. Від теплого слова і лід розмерзає.
6. Слово не стріла, а глибше ранить.
7. Слова треба важити, а не лічити.
8. Де слово, там і душа.
9. Вітер горе руйнує, слово народи підійма.
10. Хто материнську мову зневажає, той і матері не шанує.
11. Слово до слова — зложиться мова.
12. Хто мови своєї цурається, хай сам себе стидається.
13. Слово — не горобець, вилетить — не спіймаєш.

Вчитель. А тепер проведемо гру «Склади прислів'я».

У дітей на столах лежить листок з однією частиною прислів'я. Вони по черзі виходять зі своєю частиною. Учні, в яких продовження, швидко складають кінцівку прислів'я.

7 зупинка «Театральна»

Вчитель. Батьки за допомогою додаткових атрибутів повинні зобразити фразеологізм, а діти відгадати і пояснити його значення.

1. Повернемося до наших баранів. (Заклик до мовця не відволікатися від основної теми; констатація того, що його відступ від теми розмови закінчився.)
2. Зарубай на носі. (запам'ятай)
3. Водити за ніс. (Обманювати, вводити в оману, обіцяти і не виконувати обіцяного.)
4. Ловити гав (відволікатися)
5. Справа в капелюсі. (Все в порядку, все вдало закінчилося.)
6. Кидати слова на вітер (обіцяти і не виконувати)
7. Ведмідь на вухо наступив (не має слуху)
8. Сісти на голову (постійно щось вимагати від кого-небудь, поводити себе безсовісно)
9. Ходити по п'ятах (не відстаючи, невідступно)

8 зупинка «Розкажемо про мову»

Батьки розповідають вірші українських письменників про рідну мову.

Вчитель. Якщо з українською мовою
 В тебе, друже, не все гаразд,
 Не вважай її примусовою,

Полюби, як весною ряст.
Примусова тим, хто цурається,
А хто любить, той легко вчить:
Все, як пишеться, в ній вимовляється, -
Все, як пісня, у ній звучить.

Учень 1   Наша мова – кетяг калиновий,
Наша мова – зелень смерекова,
Наша мова – чародій-живиця.
Хто живе в нас – хай її навчиться.

Учень 2   Не принижую інших мов основу,
Та кохаю українську мову,
Інші вчитиму я гідно,
Та найперше вивчу мову рідну.

Учень 3   Не пасує їсти хліб України,
І не знати мову солов'їну,
Бо не личить воду пити з криниці
І не знати мовоньки землиці.

Учень 4   Тарасова тут зійшла зоря.
Як не знати мови Кобзаря?
Якщо хочеш жити на Україні –
Не цурайся мови, побратиме.

Учень 5   Солов'їну, барвінкову,
Колосисту – на віки –
Українську рідну мову
В дар мені дали батьки.
Берегти її, плекати,
Буду всюди, повсякчас, -
Бо єдина ж, - так, як мати, -
Мова кожного із нас.

Учень 6   Батько мені скаже:
З книжками дружи,
Рідну мову, синку,
Завжди бережи.

Пісня «Мова єднання»

1

Синє небо над горою,
найчарівніше з усіх
Ти під ним відчуєш волю

і дитячий спогад слів.
Як побачиш синє море,
степ безкрайній в далині,
Закохаєшся в дівочість
української землі.

Приспів

Краща мова єднання це українська
Нам Україну народила,
Краща мова кохання це українська
Сила небес їй дала крила.

2

Ми талантами своїми
і красою вразим всіх
Бог нам дав єдине щастя,
а у злі нам жити гріх.
Не цураймося ніколи
усім серцем полюбить.
Бо життя безкрайне поле,
все життя безкрайня мить.

Вчитель: Моя ти пісне калинова,
Моя ти зіронько свята!
Живи, цвіти, вкраїнська мово,
Зціляй і душу, і вуста!
До нових зустрічей!